

Stiftelsen Carpe Diem
(orgnr 802017-8060)
Fredrikshovsgatan 6
115 23 STOCKHOLM

Utbildningsdepartementet
103 33 Stockholm
u.remissvar@regeringskansliet.se

Stiftelsen Carpe Diems yttrande över betänkandet En mer likvärdig skola – *Minskad skolegregation och förbättrad resurstilldelning* (SOU 2020:28)

Stiftelsen Carpe Diem önskar härmed lämna synpunkter på de förslag som lämnas i utredningen "En mer likvärdig skola – minskad skolegregation och förbättrad resursfördelning".

Stiftelsen Carpe Diem, huvudman för Fredrikshovs slotts skola

Stiftelsen Carpe Diem bildades 1993 med syfte att driva Fredrikshovs slotts skola som startade läsåret 1994/95, en av landets första friskolor efter införandet av friskolereformen. I stadgarna slås fast att stiftelsen ska bedriva grundskola som friskola, värna om framtagandet av en elevanpassad metod för undervisning inom främst de naturvetenskapliga ämnena och även stödja utbyte mellan Fredrikshovs slotts skola och skolor i andra länder.

Skolan har 291 elever från förskoleklass till årskurs 9 samt fritidsverksamhet för barn i åldrarna 6 till 12. Att våra elever trivs framgår tydligt av de nöjdhetsundersökningar som regelbundet genomförs av Stockholms Stad och där Fredrikshovs slotts skola har bland Stockholms mest nöjda elever.

Fredrikshovs slotts skola drivs i stiftelseform utan vinstintresse. Alla överskott stannar kvar i verksamheten; investeras i skolan, undervisningen och eleverna. Genom kontinuerlig utveckling av skolans verksamhet och pedagogik har Fredrikshovs slotts skola blivit en av Sveriges bästa skolor. Skolan bildar en helhet från förskoleklassen till nionde årskursen, vilket ger möjlighet att utveckla ett arbetssätt med kontinuitet och långsiktighet, så att kunskaper och färdigheter metodiskt byggs på till högsta möjliga nivå för eleven. Skolan lägger extra stor vikt vid matematik och de naturvetenskapliga ämnena och på att utveckla barnens förmåga att kommunicera för att rusta dem inför framtida utmaningar.

Stiftelsen Carpe Diems övergripande synpunkter på utredningen

Carpe Diem ställer sig positiv till utredningens förslag om ett allmänt skolval. Tillsammans med transparent och relevant information till eleverna och deras föräldrar tror vi att det kan bidra positivt till ett ökat engagemang.

Vidare ser Carpe Diem positivt på införandet av ett sektorsbidrag. Dagens riktade statsbidrag är av administrativa skäl svårhanterliga för mindre skolhuvudmän.

Tyvärr innehåller utredningen ett flertal förslag som vi inte anser kan antas leda till ökad kvalitet eller likvärdighet i skolan. Många av förslagen kan upplevas vara inriktade på att försvåra för skolor som bedriver verksamhet av hög kvalitet snarare än att lyfta skolor med utmaningar.

Carpe Diems närmare synpunkter återfinns under respektive förslag nedan.

Kapitel 3. Ansvar för förskoleklassen, grundskolan och grundsärskolan

Utredningen föreslår att Skolverket ska inrätta ett 20-tal regionala kontor för att stötta huvudmännen i respektive region, hantera skolval och antagning mm.

Carpe Diem ifrågasätter huruvida de omfattande resurser som krävs för detta är proportionerliga till den förväntade nyttan.

Vidare ställer Carpe Diem sig frågan om vilket ansvar som huvudmannen har för sin resultatuppföljning och systematiska kvalitetsarbete i ett sådant scenario. Fredrikshovs Slotts skola har ett välfungerande kvalitetssystem och arbetar med ständig utveckling av verksamheten, våra pedagogiska metoder och våra medarbetare. Det är av stor vikt att vi kan fortsätta göra detta utifrån våra behov.

Kapitel 4. Likvärdighet och skolegregation

Utredningen föreslår att skolhuvudman och rektor ska verka för en allsidig social sammansättning av eleverna – både i skolan och i undervisningsgrupperna.

Carpe Diem avstyrker dessa förslag. Fredrikshovs Slotts Skola utgörs av en liten skolenhet med en klass per årskurs vilket medför ytterst begränsade möjligheter att påverka sammansättningen. För det fall att det finns utrymme att göra gruppindelningar är det pedagogiska och organisatoriska överväganden som måste ligga till grund och inte elevernas bakgrundsfaktorer. Det är oklart hur begreppet allsidig social sammansättning ska tolkas och det måste också anses vara svårt att följa upp denna typ av reglering med hänsyn till diskrimineringslagstiftningen.

Kapitel 5. Gemensamt skolval

Utredningen föreslår att placering av elever ska föregås av en ansökan, att skolhuvudmännen ska fråntas ansvaret för skolplaceringen och att en nyinrättad regional skolmyndighet istället ska ansvara för såväl skolplaceringen som information om skolvälet. Vidare föreslås att elever endast ska få byta skola vid terminsstart samt att myndighetens beslut om skolplacering inte får överklagas.

Carpe Diem välkomnar utredningens förslag om ett allmänt skolval. Ett aktivt skolval är ett sätt att minska boendesegregationens negativa verkningar. Tillgången till information om samtliga skolor är därmed av stor vikt för att möjliggöra detta skolval.

I övriga delar avstyrker vi utredningens förslag.

Vi anser att det är byråkratiskt och kostsamt att införa en regional skolmyndighet som ska ta över ansvaret för skolplaceringen. Liksom tidigare nämnts ser vi inte att det är en väl avvägd användning av resurser.

Vidare anser vi att det inte är rimligt att begränsa möjligheten för elever att byta skola endast till terminsskiftet. Carpe Diems erfarenhet är att byte av skola sker mycket sällan, alltid av tydliga skäl och att de inte utgör något problem. Att begränsa möjligheten för en elev att byta skola anser vi få konsekvenser för de enskilda eleverna som inte går att motivera.

Ett beslut om skolplacering är - som utredningen skriver - något som påverkar en elev under en lång tid. Att en myndighets beslut om en elevs skolplacering inte ska gå att överklaga anser vi därmed vara orimligt.

Kapitel 6. Principer för placering, mottagande och urval

Utredningen föreslår att urvalsreglerna vid antagning till fristående skolor ska förändras, bland annat att kötid ska förbjudas, att en kvot för att åstadkomma allsidig social sammansättning ska kunna tillämpas och att lottning ska vara möjlig.

Carpe Diem avstyrker dessa förslag.

Ansökan till Fredrikshovs Slotts Skola är möjlig att göra två år innan barnet ska börja skolan, från barnets fyraårsdag. Detta infördes för ett antal år sedan just för att möjliggöra för familjer att ansöka till skolan i rimlig tid innan skolstart och att man ska ha samma möjlighet oavsett när på året barnet är fött.

Fredrikshovs Slotts Skola har idag elever från sju olika stadsdelar i Stockholms Stad samt från sex andra kommuner. Att kö inte ska vara tillåtet som urvalsgrund utan kunna ersättas av geografisk närhet skulle resultera i en ökad segregation beträffande elevsammansättningen på vår skola då endast elever i närområdet skulle kunna erbjudas plats. Vi anser därmed att kötid fortsatt bör få användas som urval medan man bör vara restriktiv med att tillämpa geografisk närhet.

Vidare ställer vi oss frågande till utredningens förslag om kvot som urvalsgrund för att åstadkomma allsidig social sammansättning. Utredningen anger ingen definition av en sådan kvot. Vi anser att det är svårt att utforma en kvot som är tillräckligt tydlig, inte verkar stigmatiserande för eleverna och inte bryter mot diskrimineringslagstiftningen.

Förslaget att lottning, eller lika möjligheter som utredningen benämner det, ska vara en tillåten urvalsgrund anser vi riskerar att negativt påverka föräldrars vilja att engagera sig i skolvalet.

Kapitel 9. Skolans resurser

Carpe Diem tillstyrker utredningens förslag om införandet av ett samlat statligt sektorsbidrag. Som en liten huvudman upplever vi i dagsläget svårigheter att ta del av statliga stöd på grund av den stora mängd stöd som föreligger, de krav som ställs för ansökan, uppföljning etc. En samordning av dessa stöd skulle bidra till en rättvisare fördelning av resurser till elever oavsett huvudmannens storlek.

Carpe Diem avstyrker utredningens förslag att kommuner ska ha möjlighet att göra avdrag på grundbeloppet till fristående skolor. Utredningens beräkningar anger att den genomsnittliga merkostnaden för en kommun att ha platsberedskap motsvarar 8,4% av verksamhetens kostnad.

Mindre huvudmän är speciellt sårbara för den här typen av drastiskt ändrade ekonomiska förutsättningar. Inte heller Fredrikshovs Slotts Skola, som drivs i formen av en icke vinstdrivande stiftelse, skulle kunna undgå besparingar. Nedsänkningar som menligt skulle påverka vårt långsiktiga och metodiska arbete med att ge alla våra elever goda förutsättningar att nå högsta möjliga nivå på kunskaper och färdigheter.

Den nuvarande regleringen anger att elever har rätt att välja skola – och att elever också har rätt till samma skolpeng oavsett om eleven väljer en fristående eller kommunal huvudman. Utredningens förslag innebär att elever som väljer en fristående huvudman skulle ges sämre resurser/förutsättningar på grund av antagna merkostnader för en kommuns platsberedskap. Detta är inte rimligt.

Stockholm den 30 november 2020

För Stiftelsen Carpe Diem

Martina Bonde Liska Gahn

Styrelseordförande